

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

CHISINAU
COURT OF APPEAL

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail:

cac@justice.md

Tel. (022) 409-209; Fax: (022)

635-355

No 4-35/4-2420 din 10.11.22

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail:

cac@justice.md

Tel. (022) 409-209; Fax: (022)

635-355

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, strada Alexandru Lăpușneanu 28

Curtea de Apel Chișinău vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de Ceruța Elena, în cauza – Ceruța Elena vs Consiliul Superior al Procurorilor privind controlul legalității actelor administrative ale Consiliului Superior al Procurorilor, dosarul nr. 3-140/22.

Obiectul Sesizării: **art. 12¹ din Codul de procedură civilă și art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.**

Anexă:

- Cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate
- Încheierea Curții de Apel Chișinău
- Acțiunea
- Cererea privind anexarea înscrisurilor

Judecătorul
Curții de Apel Chișinău

Palanciuc Ecaterina

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ a REPUBLICII MOLDOVA

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate

**depusă conform prevederilor art.12¹ din Codul de procedură civilă și
art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție**

*Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
prin care se contestă prevederile art.55 alin.(1) din Legea nr.3/25.02.2016*

I. AUTORUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

1.1 Persoană fizică

Nume: Ceruța

Prenume: Elena

1.2 Instanța de judecată

Denumirea instanței de judecată/sediu: Curtea de apel Chișinău

Judecător/complet de judecată: judecător raportor - Ecaterina Palanciuc

Adresa instanței de judecată: Chișinău, str. Teilor, 4

Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată: cac@justice.md

II. INFORMAȚII PERTINENTE DESPRE CAZUL DEDUS JUDECĂȚII INSTANȚEI DE DREPT COMUN

2.1 Prin ordonanța Procurorului General interimar, Dumitru Robu, din 18 octombrie 2021, s-a dispus începerea urmăririi penale în privința procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale Elena Ceruța, în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(3) din Codul penal, pe faptele descrise în partea descriptivă a ordonanței, cu atribuirea cauzei penale a numărului statistic 2021960113 (conexată la cauza penală nr.2021960107), exercitarea urmăririi penale fiind dispusă procurorului în Procuratura Anticorupție, Victor Furtună.

2.2 La data de 19 octombrie 2021, Elena Ceruța a fost recunoscută în calitate de bănuită în comiterea infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(3) din Codul penal, în această cauză penală, respectiv fiind audiată, a făcut declarații clare și consecvente la toate circumstanțele speței.

2.3 Ulterior, prin ordonanța din 29.12.2021, Elena Ceruța a fost pusă sub învinuire, fiindu-i înaintată acuzarea și audiată, dumneaei și-a menținut declarațiile făcute anterior, întrebări suplimentare nu au parvenit din partea organului de urmărire penală.

2.4 Prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.1-50/2022 din 04.03.2022, a fost admis demersul Procurorului General –interimar Dumitru Robu și eliberat acordului în vederea suspendării din funcția de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a doamnei Elena Ceruța.

2.5 Consecvent, prin ordinul Procurorului General - interimar nr.412-p din 10.03.2022 a fost dispusă suspendarea subsemnatei din funcția de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale de la 10.03.2022, până la adoptarea unei hotărâri pe caz.

2.6 În prezent, cauza penală se află la etapa de urmărire penală de 11 luni, Elena Ceruța fiind suspendată din funcția de procuror de 7 luni.

2.7 Reieșind din faptul că, în cadrul procedurii administrative legate de suspendarea provizorie din funcție a subsemnatei, au fost încălcate principiile fundamentale ale unui proces administrativ indicate la art.28, 29, 30, 31, 32 Cod administrativ, iar actul administrativ individual defavorabil nu întrunește cerințele unui act administrativ veritabil din perspectiva reglementărilor Codului administrativ, **legalitatea și temeinicia acordului în vederea suspendării din funcția de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a**

3

doamnei Elena Ceruța, eliberat de Consiliul Superior al Procurorilor, a fost contestată Curții de Apel Chișinău, prin cererea din 06.04.2022.

2.8 Pe cale de consecință, Curtea de apel Chișinău examinează cererea de chemare în judecată privind anularea actului administrativ individual ilegal defavorabil și anume a Hotărârii nr.1-50/2022 din 04.03.2022, cauzei acordându-i-se numărul de ordine: 3-140/22, 2-22048612-02-3-07042022-1.

III. OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale a Republicii Moldova verificarea corespunderii cerințelor Constituției a dispozițiilor art.55 alin.(1), (4) și (6) și art.14 alin.(1).din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, deoarece după părerea subsemnatei, Elena Ceruța, contravin prevederilor art.26, 43, 47 și 54 Constituția Republicii Moldova, în partea ce cine de:

- *previzibilitatea și claritatea normei;*
- *disproporționalitatea normelor, omisiunea de reglementare a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului.*

Pe cale de consecință, rețin drept legislație pertinentă următoarele norme:

Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016

Articolul 55. Suspendarea din funcție

(1) Procurorul în privința căruia este pornită o urmărire penală poate fi suspendat din funcție de către Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor. În situații ce nu suferă amânare, Procurorul General îl poate suspenda pe procuror fără acordul Consiliului Superior al Procurorilor, până la următoarea ședință a Consiliului Superior al Procurorilor.

Constituția Republicii Moldova

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(2) statul asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii

(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

*(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și **sînt necesare** în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.*

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

prin care se contestă prevederile art.55 alin.(1) din Legea nr.3/25.02.2016

4

(4) *Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.*

În context, prin prisma art.4 din Constituția Republicii Moldova, rețin că aceste drepturi sunt garantate și prin:

➤ *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (adoptată la 10 decembrie 1948, la New York, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28 iulie 1990)

Articolul 23 „Orice persoana are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului”.

➤ *Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale* (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997)

Articolul (6) Dreptul la un proces echitabil

(1). *Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.*

(3). *Orice acuzat are, mai ales, dreptul :*

a) *să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa;*

Referindu-mă la **ADMISIBILITATE**, este de menționat că sesizarea înaintată întrunește următoarele condiții:

1. obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție - controlul constituționalității art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016;

2. sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de către partea în proces și anume de către Elena Ceruța, reclamantă în cauza nr. 3-140/22, 2-22048612-02-3-07042022-1, care se examinează de Curtea de apel Chișinău;

3. Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate;

4. Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, deoarece actul administrativ individual ilegal defavorabil, a cărui anulare se solicită în litigiu, – Hotărârea nr.1-50/2022 din 04.03.2022 – a fost adoptată în baza Demersului Procurorului General înaintat în temeiul art.55 alin.(1) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, consecvent este foarte importantă verificarea corelației dintre norma data și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

De asemenea, este de menționat că sub imperiul acestei norme contestate ca fiind neconstituționale (art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016) s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, norma dată fiind determinantă pentru soluționarea chestiunii privind anularea actului administrativ prin care s-a dat acordul pentru suspendarea din funcție a procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Elena Ceruța.

IV. ARGUMENTAREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A UNUIA SAU A MAI MULTOR DREPTURI GARANTATE DE CONSTITUȚIE

I. Critica adusă art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, combinat cu art.-le 23 și 26 din Constituția Republicii Moldova, (în partea ce ține de previzibilitatea și claritatea normei).

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, prevăzut de art.23 din Constituție, implică adoptarea de către legislator a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile.

Potrivit art.54 alin.(3) din Constituție acest drept al omului nu poate fi restrâns.

Nu este eronat, în sine, ca statul să aplice diferite măsuri care limitează anumite drepturi constituționale, în speță suspendarea procurorului ierarhic inferior din funcție, însă, persoana față de care sunt aplicate aceste măsuri trebuie să aibă parte de niște garanții.

Având în vedere specificul dreptului la muncă, dar și al poziționării subiecților raporturilor de muncă, art.55 din Legea cu privire la Procuratura, pentru a răspunde exigențelor 23 din Constituție, ar trebuie să stabilească un minim de garanții, menite să asigure un echilibru dintre angajați și angajatori, în speță Procurorul General și procurorul ierarhic inferior, și o protecție adecvată a demnității, securității și stabilității procurorului ierarhic inferior.

Norma criticată stabilește că „Procurorul în privința căruia este pornită o urmărire penală poate fi suspendat din funcție de către Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor”.

În conext, este de menționat că, în pct.-le 50 și 51 din Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate nr.19 din 3 iulie 2018, Curtea a reținut că:

„Legea trebuie să respecte standardul calității, iar pentru a corespunde celor trei criterii de calitate (accesibilitatea, previzibilitatea și claritatea), norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei într-o anumită situație, persoana poate pretinde în mod justificat că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o asemenea interpretare, norma care nu corespunde criteriilor clarității este contrară articolului 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.”

În pct.52 din Hotărârea citată supra, Curtea a explicat că, „conținutul actului normativ trebuie să-i permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme”.

A contrario, din analiza art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016 se observă lipsa reglementării cărorva reguli de aplicare a institutului

suspendării din funcție a procurorului ierarhic inferior, care cuprinde două etape și anume solicitarea acordului CSP-ului și suspendarea nemijlocită.

Astfel, **norma fiind marcată de superficialitate, caracter vag și abstract și fără de garanta și a furniza mijloacele procesuale de apărare împotriva aribrariului** în cazul aplicării acestei norme, atâta timp cât aplicarea acestui institut este lăsată la discreția Procurorului General prin expresia „*poate fi suspendat din funcție*”.

De asemenea, nu este clară nici modalitatea de solicitare CSP-ului a acordului în vederea suspendării unui procuror ierarhic inferior.

În context, pornind de la dreptul la apărare, garantat prin art.26 din Constituție, care presupune posibilitatea fiecărui om, în speță procuror ierarhic inferior, de a reacționa independent, prin mijloace legitime în fața unui tribunal, la încălcarea drepturilor și libertăților sale, consider că **norma legală care este criticată, de fapt, generează o situație de incertitudine și insecuritate pentru procurorii ierarhic inferiori**, deoarece nu au posibilitatea de a-și adapta conduita și de a prevedea eventualele evoluții de la pornirea urmăririi penale până la adoptarea unei soluții definitive referitor la acuzațiile care i se aduc, inclusiv, prin prisma principiului prezumției nevinovăției.

Astfel, dreptul la apărare, ca o garanție a dreptului la un proces echitabil, cuprinde totalitatea drepturilor și a **regulilor procedurale** care îi acordă persoanei posibilitatea de a se apăra împotriva acuzațiilor ce i se aduc și de a le contesta.

Consecvent, previzibilitatea legii este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute **pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine și nesiguranță referitoare la situația sa.**

Ținând cont de faptul că, suspendarea din funcție reprezintă prin definiție o măsură procesuală de constrângere, **prin comparație**, a normelor ce o reglementează cu normele ce reglementează celelalte măsuri procesuale de constrângere (*reținerea, arestarea și arestarea la domiciliu, obligarea de a nu părăsi localitatea sau țara, liberarea provizorie sub control judiciar sau liberarea provizorie pe cauțiune*), observăm în cazul ultimelor, legiutorul a fost mult mai precis și explicit referitor la temeiurile, condițiile, scopul și termenul aplicării acestora.

Deci, institutul **suspendării din funcție a procurorului ierarhic inferior** este prevăzută de lege, fără a fi prevăzute temeiurile, condițiile, scopul solicitării CSP-ului acordului și respectiv aplicării acesteia, etapa procesului penal în cadrul căruia se aplică, precum și durată maximă totală pentru aceasta.

Lipsa prevederii temeiurilor, condițiilor și scopului aplicării institutului suspendării din funcție a procurorului ierarhic inferior, etapa procesului penal în cadrul căruia se aplică, precum și durată maximă totală pentru aceasta, constituie o omisiune legislativă contrară Constituției.

În această ordine de idei, fiind în prezența unei omisiuni legislative contrară Constituției, nu poate fi ignorat viciul de neconstituționalitate existent la art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle și a dreptului la apărare.

9

II. Critica adusă art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, combinat cu art.-le 43 și 54 din Constituția Republicii Moldova, (disproporționalitatea normelor, omisiunea de reglementare a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului).

Legea Supremă, prin articolul 43, garantează că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

La nivel internațional dreptul la muncă este recunoscut și protejat de art. 23 din Declarația Universală și de art.6 alin.(1) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.

Având în vedere specificul dreptului la muncă, și anume că pe de o parte nu este un drept absolut și nelimitat, iar pe de altă parte, ținând cont de poziționarea subiecților raporturilor de muncă, normele naționale ar trebui să stabilească un minim de garanții, menite să asigure un echilibru dintre angajați și angajatori și o protecție adecvată a demnității, securității și stabilității angajaților.

Comparând norma art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, cu prevederile Codul muncii, observăm că, în scopul asigurării stabilității raporturilor de muncă, legislația muncii prevede garanții menite să împiedice comportamentul abuziv al angajatorilor, printre care foarte importantă este stricta reglementare a condițiilor de suspendare a contractului individual de muncă.

În pct.72 din Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate nr.6 din 03.03.2016, Curtea a notat că, „**deși legislația muncii permite anumite limitări ale drepturilor salariatului, totuși, ele trebuie să aibă o justificare, să fie necesare, să răspundă unui interes general**”.

În context, este de menționat că o limitare a dreptului la muncă, nu prezintă în sine probleme din perspectiva articolului 54 din Constituție, atât timp cât această măsură rămâne proporțională cu scopul legitim urmărit, ar corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Potrivit art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016 „**Procurorul în privința căruia este pornită o urmărire penală poate fi suspendat din funcție de către Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor**”.

Spre deosebire de reglementarea enunțată, dispozițiile art.76 lit. g) din Codul muncii prevăd că, contractul individual de muncă se suspendă în circumstanțe ce nu depind de voința părților în cazul în care sunt întrunite cumulativ două condiții și anume: (1) *de trimitere în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a* (2) *unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată*.

În pct.-le 75 și 76 din Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate nr.6 din 03.03.2016, Curtea a notat că întrucât dreptul la muncă „*nu este unul absolut, pe cale*

de consecință, se impune examinarea în cauză a respectării principiului proporționalității, o cerință imperativă necesar a fi respectată în cazurile de restrângere a exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului, prevăzută de art. 54 alin. (2) din Constituție. Pentru a fi compatibilă cu art. 54 alin. (2), o astfel de restricție sau ingerință trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească unul sau mai multe scopuri legitime, dintre cele enumerate de alineatul doi, și să fie „necesară într-o societate democratică”, în vederea realizării aceluia scop sau a acelor scopuri”.

Conform testului de proporționalitate, explicat în Hotărârea Curții menționată *supra*, măsura luată trebuie să fie *adecvată* – să poată în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, *necesară* - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și *proporțională* – să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

Testul de proporționalitate este o metodă logică destinată să ajute în stabilirea echilibrului corect între restricțiile impuse de măsura suspendării din funcție și gradul de severitate al măsurii aplicate, analizând dacă dreptul la muncă a suferit o limitare ce nu se încadrează în condițiile impuse de Constituție.

În pct.88 din Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate nr.6 din 03.03.2016, Curtea a menționat că „*legea nu trebuie să lase la libera opțiune a angajatorului sau a autorității publice decizia de a suspenda sau nu unilateral raporturile de serviciu fără a fi stabilite condiții, modalități și criterii clare și precise (hotărârea CtEDO Milojević și alții vs Serbia din 30.01.2016)*”.

Consecvent, reglementarea situațiilor de suspendare din funcție a unui procuror ierarhic inferior nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori nejustificate pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art.54 alin.(4) referitoare la proporționalitate, și nu doar asigurarea unor măsuri cu caracter reparator ori a unor soluții alternative.

Potrivit Codului muncii, suspendarea operează doar în situația în care cauza penală este trimisă în instanța de judecată și infracțiunea este incompatibilă cu munca prestată, spre deosebire, ***Legea nr.3 din 25.02.2016 lasă la discreția Procurorului General solicitarea acordului și, respectiv, aplicarea acestui institut o dată cu pornirea urmăririi penale în privința unui procuror ierarhic inferior, la orice etapă, fără a fi stabilite condiții, modalități și criterii clare și precise, Procurorul General nefiind obligat în vreun fel să țină cont de legătura intrinsecă a presupusei infracțiuni comise cu funcția pe care o exercită procurorul ierarhic inferior.***

Consider, că simplul fapt că în privința procurorului a fost pornită urmărirea penală nu poate constitui drept temei pentru suspendarea acestuia din funcție, iar prin efectul dispozițiilor legii contestate se produce un dezechilibru în defavoarea procurorului ierarhic inferior, în sensul că acesta poate fi suspendat, în cazul pornirii urmăririi penale, la orice etapă a acesteia, într-un mod arbitrar.

Deci, maniera, în care este reglementat institutul solicitării acordului pentru suspendare și, nemijlocit, suspendării procurorului ierarhic inferior din funcție, în art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.06.2016, nu oferă garanții

suficiente care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale Procurorului General, fiind susceptibilă a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor ce presupun o subordonare.

Pe cale de consecință, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului poate fi calificată ca o încălcare a art.43 combinat cu art.54 din Constituție.

V. LISTA DOCUMENTELOR RELEVANTE (DACĂ ESTE CAZUL)

La prezenta sesizare, urmează a fi anexate materiale cauzei nr.3-140/22, 2-22048612-02-3-07042022-1, demersului Procurorului General Interimar baza căruia a fost eliberat acordului pentru suspendarea procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Elena Ceruța, a Hotărârii CSP nr.1-50/2022 din 04.03.2022 și opiniei separate, cererii de chemare în judecată adresate Curții de Apel Chișinău prin care s-a solicitat anularea actului administrativ individual ilegal defavorabil și anume a Hotărârii nr.1-50/2022 din 04.03.2022, deoarece, aceste acte, în opinia autorului sesizării, justifică invocarea lipsei de claritate, calitate și previzibilitate a normei contestate, viciu constituțional care „favorizează” aplicarea arbitrară a institutului de suspendare a unui procuror ierarhic inferior.

VI. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA AUTORULUI SESIZĂRII

Declarar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, pentru ce și semnez.

08.10.2022
Elena CERUȚA

ÎNCHEIERE

10 octombrie 2022

mun. Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători
Grefier

Anatolie Minciuna
Veronica Negru și Ecaterina Palanciuc
Alin Andrieș

examinând în ședință publică cererea depusă de Elena Ceruța privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ la acțiunea depusă de către Elena Ceruța împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, persoană terță, Procuratura Generală, cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-50/2020 din 04.03.2022 „Cu privire la demersul despre eliberarea acordului în vederea suspendării din funcție a unui procuror”,

c o n s t a t ă :

La 06 aprilie 2022, Elena Ceruța, a înaintat la Curtea de Apel Chișinău, acțiune împotriva Consiliului Superior al Procurorilor cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-50/2020 din 04.03.2022 „Cu privire la demersul despre eliberarea acordului în vederea suspendării din funcție a unui procuror”.

Întru susținerea acțiunii depuse, a relatat că, hotărârea contestată la caz, este neîntemeiată. Or, prin hotărârea nominalizată a fost admis demersul Procurorului General – interimar, eliberat acordul în vederea suspendării din funcția de Procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a Elenei Ceruța, fiind acceptate în totalitate și fără de rezerve argumentele invocate în favoarea adoptării soluției de suspendare din funcție, creându-se aparența inevitabilității firești a acceptării demersului procurorului de către membrii Consiliului, procedura fiind percepută drept una eminamente tehnică, formală și nesusceptibilă criticii.

Astfel, susține reclamanta că, nici în demers, nici în anexele la demers nu au fost aduse probe, date factice obiective cu referire la existența riscurilor, și anume întreprinderea de către Elena Ceruța a acțiunilor/inacțiunilor în vederea încălcării ordinii stabilite de Codul de procedură penală privind urmărire penală și judecarea cauzei. Dimpotrivă, Elena Ceruța a manifestat deschidere maximă, pe parcursul urmăririi penale din data de 19.10.2021 (când i s-a acordat statut procesual) a dat curs tuturor solicitărilor procurorului de caz, s-a prezentat de fiecare dată la audieri, a făcut declarații exhaustive cu referire la circumstanțele cazului, a participat la efectuarea altor acțiuni de urmărire penală (când i s-a solicitat). Or, pe parcurs, Elena Ceruța nu a comunicat cu nimeni dintre persoanele implicate în această cauză penală, mai mult, aceasta nici nu cunoaște cercul de martori conturat de procurorul de caz, pentru a-i putea influența.

Totodată, relatează reclamanta că, din data de 19.10.2021, până la 10.03.2022 (5 luni) Elena Ceruța și-a îndeplinit atribuțiile de serviciu în calitate de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, în toată această perioadă nefiind stabilit vre-unul din riscurile expuse.

Prin urmare, cu referire la temeinicia acuzației formulate (care a fost invocată în demersul Procurorului General interimar), menționează reclamanta că, atât urmărirea penală în privința Elenei Ceruța a fost începută neîntemeiat, dar și ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuít din 19.10.2021, ordonanța de punere sub învinuire din 29.12.2021 în privința acesteia sunt nefondate, emise în lipsa bănuíelii rezonabile cu privire la comiterea faptei infracționale, iar acțiunile procesuale desfășurate în privința Elenei Ceruța în cauza penală nr. 2021960107, la care a fost conexată cauza penală nr. 2021960113, nu corespund cerințelor legale. Or, organele de urmărire penală și cele ale Procuraturii au drept sarcini primordiale realizarea măsurilor eficiente de luptă cu criminalitatea, care se realizează prin efectuarea unor cercetări corespunzătoare, având drept scop administrarea de probe pentru a se constata existența infracțiunii, identitatea făptuitorilor și pentru a se decide în final dacă este sau nu cazul să se transmită cauza în judecată.

În acest context, relatează reclamanta că, pornirea urmăririi penale se prezintă a fi un procedeu normal și legal de desfășurare a urmăririi penale și nu afectează prin sine însăși careva drepturi cu condiția că la dispunerea hotărârii date sunt respectate dispozițiile legale, care guvernează procesul de decizie, ori începerea urmăririi penale nu poate să fie una arbitrară și este condiționată de respectarea garanțiilor prevăzute atât de legea de procedura penală cât și de legea penală în vigoare. Întrucât, Codul de Procedură Penală, în art.7 reglementează legalitatea procesului penal ca unul din principiile de bază ale activității procurorului și ale reprezentanților altor organe la efectuarea cercetărilor în cadrul proceselor penale, specificând că procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale codului.

Astfel, raportat la aceste reglementări de bază, reține reclamanta că, legea de procedură penală a instituit cerințe clare conform cărora procesul penal are ca scop inclusiv și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite. Iar în acest sens procurorii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești în cursul procesului sunt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuítă, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale. Or, conform art.274 alin.(1) din Codul de procedură penală, organul de urmărire penală sau procurorul sesizat în modul prevăzut în art.262 și 273, dispune în termen de 30 de zile, prin ordonanță, începerea urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă cel puțin o bănuíală rezonabilă ca a fost săvârșită o infracțiune și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală.

Nemijlocit în art.6 pct.43) din Codul de Procedură Penală, termenul de bănuíală rezonabilă a fost reglementat ca fiind — suspiciune care rezultă din existența unor fapte și/sau informații care ar convinge un observator obiectiv că s-a comis ori se pregătește comiterea unei infracțiuni imputabile unei anumite ori anumitor persoane și că nu există alte fapte și/sau informații care înlătură caracterul penal al faptei ori dovedesc neimplicarea persoanei.

Susține reclamanta că, din conținutul ordonanței de începere a urmăririi penale, ordonanței de punere sub învinuire nu se constată survenirea consecinței prejudiciabile, adică cauzarea de daune considerabile intereselor persoanelor fizice și juridice, ci doar se anticipează un eventual prejudiciu cauzat bugetului de stat, care va suporta cheltuieli privind restituirea banilor încasați anterior prin sentința de condamnare de la Veaceslav

12

Platon în suma totală de 869 224 839,76 lei, ceea ce reprezintă proporții deosebit de mari. Or, în speță, procurorul Elena Ceruța a reprezentat învinuirea în numele statului la examinarea în ordine de revizuire a cauzei penale în privința lui Veaceslav Platon, în baza dispoziției procurorului ierarhic superior, a acționat în strictă conformitate cu actele normative în vigoare, inclusiv actele interne ale Procuraturii, neexistând nici o probă că aceasta ar fi acționat în interesul unui grup criminal organizat, mai mult toate acțiunile acesteia au avut loc cu titlu oficial și în mod public, în limita cadrului legal existent. Iar astfel, nu exista la momentul dispunerii începerii urmăririi penale în privința Elenei Ceruța și nu există la moment nici o bănuială rezonabilă cu privire la comiterea de către aceasta a unor acțiuni prejudiciabile, motiv pentru care se constată netemeinicia ordonanței privind începerea urmăririi penale în privința acesteia.

În acest context, invocă reclamanta că, conform art.2 Cod de Procedură Penală, procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod. Iar principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal, iar în art.7 se menționează că, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

Totodată, susține reclamanta că, din perspectiva respectării cerinței indicate la alin.(3) art.200 Cod de Procedură penală, Codul de Procedură Penală nu prevede ca procurorul ce exercită urmărire penală ar putea dispune asupra unor măsuri procesuale de constrângere printr-un raport, or, norma indicată indică concret care va fi actul procesual emis de procuror, acest act inter alia, urmând să corespundă și prevederilor art.255 Cod de Procedură Penală.

Astfel, constată reclamanta încălcarea ordinii procesuale privind sesizarea administrației instituției în vederea aplicării măsurii procesuale de constrângere - suspendarea provizorie din funcție, printr-un act neprevăzut de Codul de Procedură Penală, care nu corespunde nici cerințelor de formă, nici cerințelor de conținut prevăzute de Codul de Procedură Penală, fapt care afectează întreaga procedură de examinare a celui raport, de solicitare a acordului Consiliului Superior al Procurorilor (în temeiul prevederilor Legii speciale) și ulterior de acceptare fără de nici o rezervă de membrii Consiliului. Iar contrar prevederilor pct. 12.11 din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-225/16 din 14.09.2016, sesizarea despre suspendarea din funcție nu a fost susținută în fața Consiliului de către procurorul inițiator al procedurii de suspendare din funcție - procurorul care exercită urmărirea penală Victor Furtuna.

Prin urmare consideră reclamanta că, hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-50/2022 din 04.03.2022, este un act administrativ individual ilegal defavorabil, care urmează a fi anulat, din considerentele că, Legea Supremă, prin articolul 43, garantează că orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

Mai mult ca atât, Curtea Constituțională în Hotărârea nr.6 din 03 martie 2016 reține că la nivel internațional dreptul la muncă este recunoscut și protejat de art. 23 di Declarația Universală și de art. 6 alin. (1) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, însă acesta nu este un drept absolut și nelimitat. Or, prin eliberarea acordului la suspendarea din funcție a procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale- Elena Ceruța, Consiliul Superior al

13

Procurorilor nu a acordat deplină eficiență circumstanțelor cauzei, fără a lua în considerație garanțiile respectării drepturilor Elenei Ceruța.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 iunie 2022, s-a atras în proces în calitate de persoană terță, Procuratura Generală (f.d.62).

La 03 octombrie 2022, în cadrul ședinței de judecată, Elena Ceruța, a înaintat cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, prin care a solicitat, ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității art. 55 alin. (1), (4), (6) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, ce contravine prevederilor art. 26, 43, 47 și 54 din Constituție.

Întru susținerea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, a relatat reclamanta că, obiectul prezentei sesizări îl constituie efectuarea controlului constituționalității prevederilor art. 55 alin. (1), (4), (6) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, deoarece contravine prevederilor art. 26, 43, 47 și 54 din Constituție, în partea ce ține de: previzibilitatea și claritatea normei; disproporționalitatea normelor, omisiunea de reglementare a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului.

Astfel, menționează reclamanta că, art. 55 din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, prevede că, procurorul în privința căruia este pornită o urmărire penală poate fi suspendat din funcție de către Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor. În situații ce nu suferă amânare, Procurorul General îl poate suspenda pe procuror fără acordul Consiliului Superior al Procurorilor, până la următoarea ședință a Consiliului Superior al Procurorilor.

Conform art. 23 alin. (2) și art. 26 alin. (1)-(2) din Constituție, Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Conform art. 43 alin. (1) din Constituție, orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. Iar conform art. 54 alin. (1) în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Prin urmare, invocă reclamanta că, prin prisma art. 4 din Constituție, aceste drepturi sunt garantate și prin:

- Declarația Universală a drepturilor Omului, adoptată la 10.12.1948, la New York, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.1990;

- art. 23, care stabilește că, orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condițiile echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului.

- Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încheiată la Roma la 04.11.1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea parlamentului nr. 1298-XIII din 24.07.1997.

-art. 6, care prevede că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Orice acuzat are, mai ales, dreptul: a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa.

Astfel, având în vedere specificul dreptului la muncă, dar și al poziționării subiecților raporturilor de muncă, consideră și invocă reclamanta că, art.55 din Legea cu privire la Procuratură, pentru a răspunde exigențelor art. 23 din Constituție, ar trebuie să stabilească un minim de garanții, menite să asigure un echilibru dintre angajați și angajatori, în speță Procurorul General și procurorul ierarhic inferior, și o protecție adecvată a demnității, securității și stabilității procurorului ierarhic inferior. Or, norma criticată stabilește că, Procurorul în privința căruia este pornită o urmărire penală poate fi suspendat din funcție de către Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor. Iar în acest context este de menționat că, în pct.pct. 50 și 51 din Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate nr. 19 din 03 iulie 2018, Curtea a reținut că: Legea trebuie să respecte standardul calității, iar pentru a corespunde celor trei criterii de calitate (accesibilitatea, previzibilitatea claritatea), norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei într-o anumită situație, persoana poate pretinde în mod justificat că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o asemenea interpretare, norma care nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

Mai mult ca atât, în pct.52 din Hotărârea citată supra, Curtea a explicat că, conținutul actului normativ trebuie să-i permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme. Însă, *a contrario*, din analiza art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, se observă lipsa reglementării carorva reguli de aplicare a institutului suspendării din funcție a procurorului ierarhic inferior, care cuprinde două etape și anume solicitarea acordului Consiliului Superior al Procurorului și suspendarea nemijlocită.

Prin urmare, susține reclamanta că, norma legală este marcată de superficialitate, caracter vag și abstract și fără de a garanta și a furniza mijloacele procesuale de apărare împotriva arbitrariului în cazul aplicării acestei norme, atâta timp cât aplicarea acestui institut este lăsată la discreția Procurorului General prin expresia „fi suspendat din funcție”.

De asemenea, invocă reclamanta că, nu este clară nici modalitatea de solicitare a Consiliului Superior al Procurorului a acordului în vederea suspendării unui procuror ierarhic inferior. Întrucât, pornind de la dreptul la apărare garantat prin art.26 din Constituție, care presupune posibilitatea fiecărui om, în speță procuror ierarhic inferior, de a reacționa independent, prin mijloace legitime în fața unui tribunal, la încălcarea drepturilor și libertăților sale, norma legală care este criticată, de fapt, generează o situație

15

de incertitudine și insecuritate pentru procurorii ierarhici inferiori, deoarece nu au posibilitatea de a-și adapta conduita și de a prevedea eventualele evoluții de la pornirea urmăririi penale până la adoptarea unei soluții definitive referitor la acuzațiile care i se aduc, inclusiv, prin prisma principiului prezumției nevinovăției. Or, dreptul la apărare, ca o garanție a dreptului la un proces echitabil, cuprinde totalitatea drepturilor și a regulilor procedurale care îi acordă persoanei posibilitatea de a se apăra împotriva acuzațiilor ce i se aduc și de a le contesta.

Totodată, ținând cont de faptul că, suspendarea din funcție reprezintă prin definiție o măsură procesuală de constrângere, prin comparație, a normelor ce o reglementează cu normele ce reglementează celelalte măsuri procesuale de constrângere (reținerea, arestarea și arestarea la domiciliu, obligarea de a nu părăsi localitatea sau țara, liberarea provizorie sub control judiciar sau liberarea provizorie pe cauțiune), observă și invocă reclamanta că, în cazul ultimelor, legiuitorul a fost mult mai precis și explicit referitor la temeiurile, condițiile, scopul și termenul aplicării acestora.

Astfel, atestă reclamanta că, institutul suspendării din funcție a procurorului ierarhic inferior este prevăzut de lege, fără a fi prevăzute temeiurile, condițiile, scopul solicitării Consiliului Superior al Procurorului acordului și respectiv aplicării acesteia, etapa procesului penal în cadrul căreia se aplică, precum și durata maximă totală pentru aceasta. Iar lipsa prevederii temeiurilor, condițiilor și scopului aplicării institutului suspendării din funcție a procurorului ierarhic inferior, etapa procesului penal în cadrul căruia se aplică, precum și durata maximă totală pentru aceasta, constituie o omisiune legislativă contrară Constituției. Motiv din care, nu poate fi ignorat viciul de neconstituționalitate existent la art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle și a dreptului la apărare.

Mai mult ca atât, comparând norma art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016, cu prevederile Codul muncii, observă reclamanta și invocă că, în scopul asigurării stabilității raporturilor de muncă, legislația muncii prevede garanții menite să împiedice comportamentul abuziv al angajatorilor, printre care foarte importantă este stricta reglementare a condițiilor de suspendare a contractului individual de muncă. Iar în pct. 72 din Hotărârea privind excepția de neconstituționalitate nr. 6 din 03.03.2016, Curtea a notat că, deși legislația muncii permite anumite limitări ale drepturilor salariatului, totuși, ele trebuie să aibă o justificare, să fie necesare, să răspundă unui interes general.

În acest context, menționează reclamanta că, limitarea dreptului la muncă, nu prezintă în sine probleme din perspectiva articolului 54 din Constituție, atât timp cât această măsură rămâne proporțională cu scopul legitim urmărit, ar corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masa infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Prin urmare, relatează reclamanta că, reglementarea situațiilor de suspendare din funcție a unui procuror ierarhic inferior nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori nejustificate pentru că, protecția dreptului la muncă presupune, între altele, că restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art.54 alin.(4) referitoare la proporționalitate, și nu doar asigurarea unor măsuri cu caracter reparator ori a unor soluții alternative. Or, conform Codului muncii, suspendarea operează doar în situația în care cauza penală este trimisă în instanța de judecată și infracțiunea este incompatibilă cu munca prestată, spre deosebire, Legea nr.3 din 25.02.2016 lasă la discreția Procurorului General solicitarea acordului și, respectiv,

aplicarea acestui institut o dată cu pornirea urmăririi penale în privința unui procuror ierarhic inferior, la orice etapă, fără a fi stabilite condiții, modalități și criterii clare și precise, Procurorul General nefiind obligat în vreun fel să țină cont de legătura intrinsecă a presupusei infracțiuni comise cu funcția pe care o exercită procurorul ierarhic inferior.

Astfel, reclamanta consideră că, simplul fapt că în privința procurorului a fost pornită urmărirea penală nu poate constitui drept temei pentru suspendarea acestuia din funcție, iar prin efectul dispozițiilor legii contestate se produce un dezechilibru în defavoarea procurorului ierarhic inferior, în sensul că acesta poate fi suspendat, în cazul pornirii urmăririi penale, la orice etapă a acesteia, într-un mod arbitrar. Iar maniera, în care este reglementat institutul solicitării acordului pentru suspendare și, nemijlocit, suspendarea procurorului ierarhic inferior din funcție, în art.55 din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.06.2016, nu oferă garanții suficiente care să excludă acțiunile arbitrare sau abuzive ale Procurorului General, fiind susceptibilă a fi calificată drept subiectivă, mai ales în contextul raporturilor ce presupun o subordonare. Or, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului poate fi calificată ca o încălcare a art.43 combinat cu art.54 din Constituție.

În ședința de judecată, reclamanta Elena Ceruța, au pledat pentru admiterea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității art. 55 alin. (1), (4), (6) și art.14 alin.(1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură prin prisma art. art.26, 43, 47 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Reprezentantul pârâtului, Consiliului Superior al Procurorilor, Iulian Găinaru, în ședința de judecată a lăsat la invocată susține cererea formulată de către Elena Ceruța, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității art. 55 alin. (1), (4), (6) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură.

Persoana terță, Procuratura Generală, în ședința de judecată nu s-a prezentat, deși a fost legal citată.

Audiind participanții prezenți la proces, studiind materialele dosarului, analizând argumentele întru susținerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, consideră că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, urmează a fi admisă din următoarele considerente.

La 19 iulie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul administrativ, act legislativ publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17 august 2018, nr.309-320.

Art. 257 alin. (1) Codul administrativ, prevede că, actul legislativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art.12¹ al.(1) și al.(2) CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

- nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile contestate.

Conform art.135 al.(1) lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională, exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 23 alin. (2) din Constituție, Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Art. 26 alin. (1)-(2) din Constituție, prevede că, dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Conform art. 43 alin. (1) și art. 47 din Constituție, orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Art. 54 alin. (1) din Constituție, prevede că, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, reține că, conform normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul administrativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, în cauza concretă pe care o examinează.

Din materialele cauzei completul judiciar reține că, obiectul contenciosului administrativ este hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-50/2020 din 04.03.2022 „Cu privire la demersul despre eliberarea acordului în vederea suspendării din funcție a unui procuror”, prin care s-a hotărât admiterea demersului Procurorului General interimar și eliberarea acordului în vederea suspendării din funcția de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a Elenei Ceruța (f.d.19), făcând referire la prevederile art. 55 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, ce indică că, Procurorul în privința căruia este pornită o urmărire penală *poate fi suspendat* din funcție de către Procurorul General, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor. În situații ce nu suferă amânare, Procurorul General îl poate suspenda pe procuror fără acordul Consiliului Superior al Procurorilor, până la următoarea ședință a Consiliului Superior al Procurorilor.

În acest sens, completul specializat reține că prin cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a invocat neconstituționalitatea art. 55 alin. (1), (4), (6) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, prin prisma art. art.26 alin. (1)-(2), 43 alin. (1), 47 și 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Conform art.6 al. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Conform art.13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

În această ordine de idei, reclamanta susține că, prevederilor art. 55 alin. (1), (4), (6) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, contravin prevederilor art. 26, 43, 47 și 54 din Constituție, în partea ce ține de: previzibilitatea și claritatea normei; disproporționalitatea normelor, omisiunea de reglementare a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului. Precum și că, norma legală nominalizată este marcată de superficialitate, caracter vag și abstract și fără de a garanta și a furniza mijloacele procesuale de apărare împotriva arbitrarului în cazul aplicării acestei norme, atâta timp cât aplicarea acestui institut este lăsată la discreția Procurorului General prin expresia „fi suspendat din funcție”. Or, nu este clară modalitatea de solicitare a Consiliului Superior al Procurorului a acordului în vederea suspendării unui procuror ierarhic inferior.

Analizând argumentele și solicitările privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale în vederea declarării neconstituțională a dispoziției art. 55 alin. (1), (4), (6) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, prin prisma art. art.26 alin. (1)-(2), 43 alin. (1), 47 și 54 alin. (1) din Constituția R. Moldova, verificând întrunirea condițiilor invocate în art.12¹ alin.(2) CPC în cererea înaintată de către Elena Ceruța, în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Elena Ceruța împotriva Consiliului Superior al Procurorilor, persoană terță Procuratura Generală, cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-50/2020 din 04.03.2022 „Cu privire la demersul despre eliberarea acordului în vederea suspendării din funcție a unui procuror”, Completul specializat stabilește că cererea întrunește condițiile menționate și urmează a fi admisă cu expedierea în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova a sesizării formulate de către Elena Ceruța, privind excepția de neconstituționalitate întru verificarea constituționalității art. 55 alin. (1), (4), (6) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, prin prisma art. art. 26, 43, 47 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art.12¹ al.(3) CPC, art.230 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d i s p u n e:

Se admite cererea formulată de către Elena Ceruța, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea declarării neconstituțională a dispoziției art. art. 55 alin. (1), (4), (6) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, prin prisma art. art. 26, 43, 47 și 54 din

Constituția Republicii Moldova.

Se expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea formulată de către Elena Ceruța, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea declarării neconstituțională a dispoziției art. 55 alin. (1), (4), (6) și art. 14 alin. (1) din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, prin prisma art. art.26, 43, 47 și 54 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Anatolie Minciuna

Judecător

Veronica Negru

Judecător

Ecaterina Palanciuc

*Copia corespunde originalului
Judecator Palanciuc Ecaterina*

